

EVALUATION OF PSYCHOMOTOR OUTCOMES IN THE 4TH GRADE PHYSICAL EDUCATION & GAME AND THE 5TH GRADE PHYSICAL EDUCATION & SPORTS CLASSES REGARDING READINESS*

Volkan FİLİZ¹, ✉ Okan KARAKÜTÜK² & Murat ÜSTÜN³

¹Şehit Taner Cinpolat Secondary School, Ministry of National Education, Turkey

²Aslanlı Secondary School, Ministry of National Education, Turkey

³Hitit University, Institute of Graduate Education, Turkey

İD 0000-0002-7019-4803

İD 0000-0001-7921-3938

İD 0000-0002-0116-8169

Abstract : The aim of this study is to compare and evaluate the psychomotor outcomes stated in the 4th grade Physical Education and Game Class Curriculum and the 5th grade Physical Education and Sports Class Curriculum, which were prepared by the Ministry of National Education and came into force in 2018, regarding readiness. To make comparisons, expert opinions were consulted initially to determine the psychomotor outcomes stated in the 4th grade Physical Education and Game Curriculum and the 5th grade Physical Education and Sports Curriculum. Then, the psychomotor outcomes for these two classes were compared regarding readiness and the evaluation of suitability of the outcomes with the content and teaching principles was carried out. Document analysis technique, one of the qualitative analysis methods, was used for this study. It was found that 4 outcomes within the 4th grade Physical Education and Game Lesson psychomotor outcomes supported 5 outcomes within the 5th grade Physical Education and Sports Lesson psychomotor outcomes for content relations and teaching principles. It was determined that 2 outcomes within the 4th grade Physical Education and Game Lesson psychomotor outcomes did not comply with the 2 outcomes within the 5th Grade Physical Education and Sports Lesson psychomotor outcomes regarding content and teaching principles. It was also found that one of the psychomotor outcomes within the 4th grade Physical Education and Game Lesson, did not have a corresponding outcome within the 5th grade Physical Education and Sports Lesson psychomotor outcomes. It is important that the psychomotor outcomes in the 4th grade Physical Education and Game Curriculum to meet the 5th grade Physical Education and Sports Course psychomotor outcomes regarding readiness, for the students to succeed the outcomes in the next level more easily. Considering the contribution of physical education and sports to student development at all education levels, it is thought that physical education and game lessons in primary school should be carried out by physical education and sports teachers.

Keywords : Physical Education and Sports, Curriculum, Evaluation of the Outcomes

Citation : Filiz, V., Karakütük, O. & Üstün, M. (2022). Evaluation of Psychomotor Outcomes in the 4th Grade Physical Education & Game and the 5th Grade Physical Education & Sports Classes Regarding Readiness. *International Journal of Physical Education Sport and Technologies*, 3(1), 10-23.

Geliş Tarihi/Received: 25.07.2022 Kabul Tarihi/Accepted: 19.10.2022 Yayın Tarihi/Published Online: 20.10.2022

✉ Sorumlu Yazar/Corresponding Author volkan_19v@hotmail.com

*Bu çalışma, "4. Sınıf Beden Eğitimi ve Oyun Dersi ile 5. Sınıf Beden Eğitimi ve Spor Dersi Psikomotor Kazanımlarının Hazırbulunuşluk Açısından Karşılaştırmalı Değerlendirilmesi" adıyla 7. Uluslararası Mardin Artuklu Bilimsel Araştırmalar Konferansı (10-12 Aralık 2021)'nda sözel bildiri olarak sunulmuştur.

4. SINIF BEDEN EĞİTİMİ VE OYUN DERSİ İLE 5. SINIF BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİ PSİKOMOTOR KAZANIMLARININ HAZIRBULUNUŞLUK AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Özet: Bu çalışmanın amacı, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan ve 2018’de yürürlüğe giren 4. sınıf beden eğitimi ve oyun dersi öğretim programı ile 5. sınıf beden eğitimi ve spor dersi öğretim programı içerisinde yer alan psikomotor kazanımların “hazırbulunuşluk” açısından karşılaştırılarak değerlendirilmesidir. Karşılaştırma yapılırken öncelikle uzman görüşlerine başvurulmuş ve 4. sınıf beden eğitimi ve oyun dersi öğretim programı ile 5. sınıf beden eğitimi ve spor dersi öğretim programı içerisinde yer alan psikomotor kazanımlar belirlenmiştir. Daha sonra, bu iki sınıf için verilmiş olan psikomotor kazanımların hazırbulunuşluk açısından karşılaştırılmış ve kazanımların içerik ve öğretim ilkelerine uygunluğu değerlendirilmiştir. Araştırma için nitel analiz yöntemlerinden doküman incelemesi tekniğine başvurulmuştur. Kazanımların karşılaştırılması sonucunda; 4. sınıftaki beden eğitimi ve oyun dersi psikomotor kazanımları arasında yer alan 4 kazanımın, 5. sınıf beden eğitimi ve spor dersi psikomotor kazanımları arasında yer alan 5 kazanımı içerik ilişkileri ve öğretim ilkelerine uygunluk açısından desteklediği bulunmuştur. İlkokul 4. sınıf beden eğitimi ve oyun dersi psikomotor kazanımları arasında yer alan 2 kazanımın ortaokul 5. sınıf beden eğitimi ve spor dersi psikomotor kazanımları arasında yer alan 2 kazanım ile içerik ve öğretim ilkeleri açısından uyum göstermediği belirlenmiştir. İlkokul 4. sınıf beden eğitimi ve oyun dersi psikomotor kazanımları arasında yer alan 1 kazanımında ortaokul 5. sınıf beden eğitimi ve spor dersi psikomotor kazanımları arasında karşılığı olmadığı görülmüştür. İlkokul 4. sınıf beden eğitimi ve oyun dersi öğretim programında yer alan psikomotor kazanımların ortaokul 5. sınıf beden eğitimi ve spor dersi psikomotor kazanımlarını hazırbulunuşluk açısından karşılaması öğrencilerin bir üst kademede yer alan kazanımları daha kolay gerçekleştirmesi açısından önemlidir. Beden eğitimi ve sporun bütün kademelerdeki öğrenci gelişimine katkısı göz önünde bulundurularak ilkökulda yer alan beden eğitimi ve oyun dersinin beden eğitimi ve spor öğretmenleri tarafından yürütülmesi gerektiği düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Beden Eğitimi ve Spor, Öğretim Programı, Kazanım Değerlendirme

Eğitim, insanları belirlenen amaçlar doğrultusunda yetiştirme sürecidir (Fidan, 2012). Günümüz dünyasında eğitimin başlıca amacı; okuma, anlama, yorumlama konusunda kendini geliştirmiş; bilgi üreten, karşılaştıkları sorunlara çözümler bulan ve bilimsel açıdan düşünebilen bireyler yetiştirmektir. İçinde bulunduğumuz çağ ile birlikte bilimin hızlı bir şekilde ilerlemesinden dolayı birey ve toplumun geleceği; bilgiye ulaşma, bilgiyi üretebilme ve bilgiyi kullanma becerilerine bağlıdır. Bu becerilerin elde edilmesi ve yaşam boyu devamlılığının sağlanması, ezberlemeye

dayalı olmadan bilgi üretimini hedefleyen çağdaş bir eğitimi gerektirmektedir (Karakaya, Devocioğlu, Çoban ve Karademir, 2011).

Eğitim kalitesinin artırılması ve yenilenmesi eğitim kurumlarının öncelikli amaçlarından birisidir. Okul çatısı içerisinde veya dışarısında belirlenmiş planlar doğrultusunda bireylere kazandırılması hedeflenen ve bir dersin nasıl öğretilmesiyle ilgili var olan tüm etkinlikler öğretim programı içerisinde yer alır (Demirel, 2007). Öğretim programları; her bir ders için öğrencilerin ulaşması hedeflenen genel amaçları, bu amaçlara bağlı olarak öğrencinin edinmesi

hedeflenen bilgi, beceri ve tutumları belirten kazanımlar ile bu kazanımların süreç içerisinde öğrencilere aktarılırken faydalanılacak öğretim ve değerlendirme, yöntem, teknik ve stratejilerine ilişkin açıklama, yönlendirme ve uyarıların tümünü içine alır (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2022). Bireylere hangi istedik davranışların nasıl ve ne şekilde kazandırılacağı eğitim programları içerisinde bulunmaktadır. Bu nedenle eğitimin niteliği hazırlanan eğitim programlarına bağlıdır (Altunbakır ve Pehlevan, 2019).

Bireyleri fiziksel, zihinsel, duygusal ve toplumsal yönleriyle bir bütün olarak yetiştirmek çağdaş eğitimin temel ilkelerindedir (Yamaner, 2001, Işıkgöz, 2015). Çağdaş eğitimin hedeflerine ulaşması tek başına zihinsel eğitimle değil bununla birlikte fiziksel eğitimle olması daha mümkündür (Kangalgil, Hünük ve Demirhan, 2006). Öğrencilerin fiziksel ve zihinsel açıdan gelişimine katkı verecek en önemli derslerden biri Beden Eğitimi ve Spor Dersi [BESD]'dir. Harekete bağlı olarak öğrenmeyi hedefleyen BESD; genel eğitimde yer alan vazgeçilmez bir unsurdur ve genel eğitimin amaçlarına ulaşmasına bireyin devinışsel ve fiziksel gelişimi aracılığıyla katkı sağlar (Tel, Bozkurt ve Celayir, 2016). Yenilenen öğretim programında yer verildiği şekli ile BESD, öğrencilerin gelişim özelliklerine dikkat ederek onların, bireysel veya sosyal ortamda sağlıklı, mutlu, iyi ahlaklı ve dengeli bir kişilik geliştirmelerine ve yansıtmalarına yardımcı olur (Avşar, 2009; MEB, 2018a; MEB, 2018b). Genel eğitimin bir parçası olan BESD; çocukların fiziksel gelişim, hareket-beceri gelişimi, sinir-kas koordinasyon gelişimi, kişisel ve sosyal uyum sağlaması açısından oldukça önemlidir (Bucher ve Koenig 1983, aktaran Güllü, Arslan, Görgüt ve Uğraş, 2011). Darst, Pangrazi, Sariscsany ve Brusseau (2012), BESD öğretim programının tüm öğrenciler için günlük aktivite yapma başarısı, kişileştirilmiş bir fiziksel seviyenin başarılması ve yaşamlarının geri kalanında kullanılabilecek fiziksel aktivitelerde gerekli olan fiziksel becerilerin geliştirilmesine verdiği katkıların önemini belirtmişlerdir. Palivec (2005), bireyin gelişiminde BESD etkinliklerine karşı tutumların erken yaşta

oluşturduğunu, bundan dolayı ilkök kademesinde çocukların nitelikli BESD öğretim programı ve etkin beden eğitimi ve spor uzmanları tarafından desteklenmesinin önemini ifade etmiştir. BESD'nin uzmanlar aracılığı ile destekleniyor olması, çocukların gelişiminin, fiziksel kapasitelerinin ve bilgi düzeylerinin artmasının yanı sıra fiziksel etkinlik içeren programların doğru bir şekilde planlamasını sağlayacaktır (Bal'Sevich, 2005). Bu durum ilkökulda yer alan BEOD'nin önemini ortaya koymaktadır. Bireyin gelecek yaşamını etkileyen BEOD'nin ülkemizde sınıf öğretmenleri yerine beden eğitimi ve spor alanında formasyon sahibi olan beden eğitimi ve spor öğretmenleri tarafından verilmesi öğrencilerin nitelikli bir eğitim almaları açısından gereklidir.

İlköğretimde 1. sınıftan 8. sınıfa kadar devamlılığını sürdüren BESD, ilkökulda Beden Eğitimi ve Oyun Dersi [BEOD] (Koç ve Tekin, 2011), ortaokulda ise BESD olarak yer almaktadır. BEOD ile BESD öğretim programında öğrencilere kazandırılması hedeflenen 7 farklı beceri yer almaktadır. Bunlar; "Dayanıklılık, Çabukluk, Esneklik, Hareketlilik, Koordinasyon, Kuvvet, Ritimdir" (MEB, 2018a; MEB, 2018b).

BEOD öğretim programı incelendiğinde; dersin ilkökul 1-4. sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin "oyun oynama, fiziki etkinliklere katılma ve bu süreçlerde bedensel, zihinsel, kişisel, duygusal ve sosyal becerilerini" geliştirmelerine katkı sunacak tüm eğitim süreçlerini içine almaktadır. Bu eğitim süreçlerinde öğrencilerin "yaş düzeyi, hazır bulunuşlukları, ilgileri, beklentileri, yöresel özellikler" gibi etkenlerin dikkate alınmasının önemi vurgulanmaktadır (MEB, 2018b; Yavuz, Özüdoğru ve Kayapınar, 2019). BEOD öğretim programının amacı ise öğrencilerin "oyun ve fiziki etkinlikler yolu ile yaşamları boyunca kullandıkları temel hareketler, aktif ve sağlıklı yaşam becerileri, kavramları ve stratejileri ile birlikte bunlarla ilişkili yaşam becerilerini geliştirerek bir sonraki eğitim düzeyine hazırlanmalarının sağlanması" şeklinde ifade edilmektedir (Koç, 2016). Bu amaca ek olarak bu dersin öğrencilerin "hareket yetkinliği, aktif ve sağlıklı yaşam alışkanlıklarının altyapısının oluşturulması; oyun ve fiziki etkinliklerde kendini tanıma, bireysel

sorumluluk, kendine güven ve zaman yönetimi becerilerini; oyun ve fiziki etkinliklerde iletişim becerileri, işbirliği, adil oyun (fair play), sosyal sorumluluk, liderlik, doğaya duyarlılık ve farklılıklara saygı özelliklerini geliştirir” gibi muhtemel faydaları da beraberinde getireceği öngörülmektedir (MEB, 2018b).

BESD öğretim programının yapısı incelendiğinde BESD, ortaokul 5-8. sınıflarda okuyan öğrencilerin “fiziksel etkinliklere ve spora katılmalarına ve bu süreçlerde bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal becerilerini” geliştirmelerine katkı sağlayacak tüm eğitim süreçlerini içerir. Bu eğitim sürecinde öğrencilerin “yaş düzeyi, hazırbulunuşlukları, ilgileri, beklentileri” gibi etkenlerin dikkate alarak öğrencilerin yaşıyla fiziksel özelliklerine uygun olan fiziksel etkinliklere ve sportif faaliyetlere katılacakları şekilde planlanması gerekliliğini vurgulamaktadır. BESD öğretim programının amacı ise öğrencilerin “hayatları boyunca kullanacakları hareket becerileri, aktif ve sağlıklı hayat becerileri, kavramları ve stratejileri ile birlikte öz yönetim becerileri, sosyal becerileri ve düşünme becerilerini” de geliştirerek öğrencileri bir sonraki öğrenim düzeyine hazırlamaktır. Bunların yanı sıra, “fiziksel etkinliklere ve sportif faaliyetlere düzenli olarak katılım, beden eğitimi ve sporla ilgili kültürel birikim, iletişim becerileri, iş birliği, adil oyun (fair play), sosyal sorumluluk, liderlik, doğaya duyarlılık ve farklılıklara saygı” özelliklerinin gelişmesini amaçlar (MEB, 2018a). BEOD ile BESD öğretim programlarının amaçlarına ve yapılarına bakıldığında her iki programda hazırbulunuşluk kavramının önemini vurgulamaktadır.

Eğitim-öğretim süreci içerisinde önemli bir yere sahip olan hazırbulunuşluk öğrenme-öğretme sisteminin önemli bir girdisidir (Bloom, 1995, aktaran Harman ve Çelikler, 2012). Başaran (1996)’a göre hazırbulunuşluk, bireyin zihinsel ve fiziksel açıdan bir işi yapabilecek olgunluğa erişmesidir (Başaran, 1996, aktaran Türkyılmaz, 2018). Bu nedenle eğitimde yeni bir davranış değişikliği oluşturmak öğrencinin hazırbulunuşluk düzeyi ile yakından ilgilidir. Yenilmez ve Kakmacı (2008) ise hazırbulunuşluğu bir hedefi

gerçekleştirmek için bilişsel, duyuşsal ve psikomotor yönlerden hazır olma durumu olarak ifade etmişlerdir. Psikomotor hazırbulunuşluk belirli bir hareketi gerçekleştirmek için hazır olma durumunu ifade eder. Bir hareketi gerçekleştirirken birey bilişsel ve duyuşsal açıdan hazır olsa dahi psikomotor açıdan hazır değilse teoride var olan bilgisini uygulamaya geçiremez ve öğrenme eksik kalır (Karakas, 2017). Bu durum psikomotor hazırbulunuşluk düzeyinin önemini ortaya koymaktadır.

Hazırbulunuşluk, öğrenme-öğretme sürecinde amaçlanan hedefleri gerçekleştirmeyi kolaylaştıran önemli bir unsurdur. Fiziksel hareketlerin yoğun olduğu derslerin eğitiminde hazırbulunuşluk, özellikle psikomotor beceriler üzerinde kritik bir yere sahiptir. Çünkü yeni öğrenilmesi hedeflenen her becerinin gerçekleşmesi için o becerinin hazırlayıcısı konumunda olan bir becerinin öğrencide var olması gerekmektedir (Afacan, 2019). Fiziksel hareketlerin en yoğun olduğu derslerden biri de BESD’dir. BESD açısından ortaokul dönemi; öğrencilerin ilkökul döneminde geliştirdikleri temel ve birleştirilmiş hareket becerilerini, çeşitli spor dallarına hazırlayıcı oyun ve etkinliklerle pekiştirerek spora özgü yeteneklere altyapı oluşturdukları bir dönemdir (MEB, 2018a; MEB, 2018b; Işıkgöz, 2015). Bu kritik geçiş döneminde ortaokula geçen öğrencilerin BESD öğretim programında yer alan 5. sınıf psikomotor kazanımlarını doğru şekilde yapabilmesi için ilkökul BEOD öğretim programında yer alan 4. sınıf psikomotor kazanımlarının öğrencinin sonraki öğrenmelere zemin oluşturup oluşturamayacağı üzerine bir değerlendirmenin yapılması, BEOD ile BESD öğretim programında öğrencilere kazandırılması hedeflenen (dayanıklılık, çabukluk, esneklik, hareketlilik, koordinasyon, kuvvet, ritim) alana özgü becerilerin öğretiminde büyük önem taşımaktadır (MEB, 2018a; MEB, 2018b).

Alan yazın incelendiğinde BEOD öğretim programı (Aydemir 2021; Kuzu ve Aslan) ile BESD öğretim programının değerlendirildiği (Altunbakır ve Pehlevan, 2019; Aydın, Temel ve Kangalgil, 2022; Çağlayan ve Ağgön, 2021; Işıkgöz, 2015; Özcan ve Mirzeoğlu, 2014) ve öğretim programlarında var olan

kazanımlar (Alıncak, Ayan ve Abakay, 2015; Havadar ve Taşdan, 2015) ile psikomotor kazanımlar açısından değerlendirmelerde bulunulan birçok çalışma yer almaktadır (Çelik, 2010; Yaymak, 2022). Bu çalışmaların yanı sıra öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyleri ile ilgili yapılan çalışmalar da literatürde yer almaktadır (Çelik, 2010; Harman ve Çelikler 2012; Türkyılmaz, 2018). Fakat alan yazında 4. sınıf BEOD ile 5. sınıf BESD öğretim programında yer alan psikomotor kazanımların hazırbulunuşluk açısından incelenmesini içeren çalışmaların yer almadığı görülmüştür. Bu çalışmada karşılaştırmalı değerlendirmeler yapılarak 4. sınıf BEOD öğretim programında yer alan psikomotor kazanımlar, 5. sınıf BESD öğretim programında yer alan psikomotor kazanımları hazırbulunuşluk açısından destekler nitelikte midir?" sorusuna cevap aranacaktır. Bu bağlamda 4. sınıf BEOD ile 5. sınıf BESD psikomotor kazanımlarının hazırbulunuşluk açısından detaylı analizinin yapıldığı bu çalışma kazanımların değiştirilmesi, geliştirilmesi ve eksik taraflarının belirlenmesi açısından önemlidir.

Bu araştırma ile 2018 yılında yürürlüğe giren ilköğretim 4. sınıf BEOD ile 5. sınıf BESD öğretim programında yer alan psikomotor kazanımların hazırbulunuşluk açısından karşılaştırılarak değerlendirilmesi amaçlanmıştır. 4. sınıf BEOD öğretim programında yer alan psikomotor kazanımların 5. sınıf BESD öğretim programında yer alan psikomotor kazanımların öğrencilerin hazırbulunuşluklarını destekleyip desteklemediği incelenmiştir.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Millî Eğitim Bakanlığı [MEB] ilköğretim 4. sınıf Beden Eğitimi ve Oyun Dersi [BEOD] ile 5. sınıf Beden Eğitimi ve Spor Dersi [BESD] psikomotor kazanımlarının hazırbulunuşluk açısından karşılaştırılmasında nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiştir.

Çalışmada, Temel Eğitim Genel Müdürlüğünün, 19/01/2018 tarihli ve 7 sayılı kararıyla kabul edilen,

2018-2019 öğretim yılından itibaren uygulanan MEB İlkokul BEOD (1-4. Sınıflar) öğretim programı ve 19.01.2018 tarihli ve 6 sayılı kararıyla kabul edilen, 2018-2019 öğretim yılından itibaren uygulanan MEB Ortaokul BESD (5-8. Sınıflar) öğretim programı incelenmiştir.

Verilerin Toplanması

Verilerin toplanmasında doküman analizi yapılmıştır. Yıldırım ve Şimşek (2018) tarafından olgu ve olaylar hakkında bilgi içeren yazılı dokümanların incelenmesi şeklinde ifade edilen doküman analizi, çalışmanın amacı doğrultusunda kaynaklara ulaşım ve verilerin değerlendirilmesini kapsamaktadır. Veriler MEB İlköğretim 4. sınıf BEOD ile 5. sınıf BESD öğretim programı ve MEB'in BEOD ile BESD etkinlik kılavuzu incelenerek elde edilmiştir. Dokümanlar MEB'in resmî web sayfasından indirilerek her iki belgenin orijinal kaynaklar olması sağlanmıştır. Çalışmada kullanılan dokümanlar (resmi öğretim programları ve etkinlik kılavuzları) kamuya açıktır ve elde edilmesinde kişilere veya kurumlara zarar verilmesi söz konusu değildir. Buna bağlı olarak dokümanlar etik ilkelere zarar vermeyecek şekilde elde edilerek kullanılmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde betimsel analiz yöntemine başvurulmuştur. Betimsel analizde veriler daha önceden belirlenen temalara göre sistematik ve açık bir biçimde betimlenir, daha sonra yapılan betimlemeler açıklanır, yorumlanır ve neden-sonuç ilişkilerine bağlı olarak birtakım sonuçlar elde edilir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Verilerin analizi yapılırken öncelikle MEB İlköğretim 4. sınıf BEOD ile 5. sınıf BESD öğretim programında yer alan kazanımlar alanında uzman olan 12 öğretim üyesinin görüşlerine başvurularak psikomotor olan kazanımlar belirlenmiştir. İlkokul 4. sınıfta 7 adet ve Ortaokul 5. sınıfta 7 adet olmak üzere toplam 14 psikomotor kazanım belirlenmiş ve Millî Eğitim Bakanlığının BEOD ile BESD Etkinlik Kılavuzunda yer alan kazanımlar açıklamaları ile birlikte tablolarda sunulmuştur. Daha sonra 4. sınıfta psikomotor olan bu kazanımlar, 5. sınıftaki psikomotor kazanımlar ile

hazırbulunuşluk açısından karşılaştırılırken kazanımların içerik ve öğretim ilkelerine uygunluğu değerlendirilmiştir. Çalışmanın bundan sonraki bölümlerinde bulgular ve bulgulara dayalı olarak yapılan değerlendirmeler yer almaktadır.

Bulgular

Tablo 1: Hazırbulunuşluk Açısından Üst Sınıfa Temel Oluşturan 4. Sınıf BEOD ile 5. Sınıf BESD Psikomotor Kazanımları ve Açıklamaları

4. Sınıf Psikomotor Kazanım	5. Sınıf Psikomotor Kazanım
<p>Kazanım 1: “Yer değiştirme hareketlerini artan kuvvet, hız ve <u>çeviklikle</u> yapar.”</p> <p>*Açıklama: “Öğrenciler çeşitli yer değiştirme hareketlerini istenilen hedef doğrultusunda, doğru formda, kuvvet düzeyi daha yüksek ve hızlı bir biçimde yaparlar. Bu yüzden oyun ve etkinlikleri gerçekleştirirken öğrencilerden koşma, atlama, sıçrama, yuvarlanma vb. yer değiştirme hareketlerini kesintisiz bir şekilde ve daha kısa bir zamanda, farklı yönler kullanarak ve güçlü bir biçimde yapmaları hedeflenir.”</p>	<p>Kazanım 1: “Yer değiştirme hareketlerini alan ve efor farkındalığını göstererek uygular.”</p> <p>*Açıklama: “Öğrenciler gelişim özelliklerine göre çeşitli yer değiştirme hareketlerini istenilen biçimde, daha kısa sürede, çevik ve kuvvetli olarak gerçekleştirebilirler. Bu nedenle öğrencilerden yapılacak etkinlik ve oyunlarda yer değiştirme hareketlerini bireysel olarak, eşleşme yaparak, grup ile birlikte farklı hız seviyelerinde, farklı yolları kullanarak gerçekleştirmesi istenmelidir.”</p>
<p>Kazanım 2: “Kuralı takım oyunları oynar.”</p> <p>Açıklama: “Öğrencilere yer değiştirme, dengeleme ve nesnelerin kontrolünü içeren temel hareket becerilerini gerektiren farklı oyunlar sunularak, bu oyunlarda konulan kuralların nedenlerinin farkına vararak yeni kurallar belirleyerek, bu duruma göre oyunlar oynamaları sağlanmalıdır.”</p>	<p>Kazanım 2: “Birleştirilmiş hareket becerilerini çeşitli oyun ve etkinliklerde gösterir.”</p> <p>Açıklama: “Öğrenciler her üç hareket becerisini birleştirebilecekleri oyun ve etkinlikleri artan doğrulukta yapabilirler. Bu sebeple belirlenen üç hareketi, vücut ve alan farkındalığını dikkate alarak, efor ve hareket ilişkileri ile eşleştirebilecekleri farklı aktivite ve oyunlar tasarlanarak, öğrencilerden oyunların amaçlarına uygun, güvenli ve koordineli uygulamalar istenmelidir.”</p>
<p>Kazanım 3: “Oyunlarda dengeleme gerektiren hareketleri etkili kullanır.”</p> <p>Açıklama: “Öğrenciler bu seviyede oyunlar yaparken atlama-konma, itme-çekme, ağırlık aktarımı, başlama-durma vb. dengeleme hareketlerini oyunun hedefleri doğrultusunda uygun ve istenilen şekilde kullanma özelliğini geliştirme imkânı elde eder.”</p>	<p>Kazanım 3: “Dengeleme gerektiren hareketleri vücut ve alan farkındalığını göstererek uygular.”</p> <p>Açıklama: “Öğrenciler çeşitli dengeleme hareketlerini amaca uygun olarak istenilen formda yapabilirler. Bu nedenle öğrencilerin farklı vücut bölümlerini (iki destek noktası; iki ayak, tek destek noktası; tek ayak, üç destek noktası; iki ayak bir el vb.) kullanabilecekleri durağan ve hareketli denge egzersizleri ve vücut ağırlık aktarımını bulunduran egzersizler gerçekleştirmelidir.”</p>
	<p>Kazanım 4: “Temel cimmastik hareketlerini yapar.”</p> <p>Açıklama: “Öğrencilere, cimmastik branşında ait temel düzeyde hareketleri içeren çeşitli çalışmalar gerçekleştirmesi için imkanlar sunulmalıdır. Bu çalışmalarda duruşlar (ters bank, düz bank, cephe, kartal, planör vb.), yuvarlanmalar (öne ve geriye), vücut transferi (çember, kartvil vb.), yön değişikliği (180° ,360° dönüşler), geçişler (uzun oturuştan geriye omuz geçişi vb.), bağlantılar (farklı adımlar) bulunmalıdır. Bu çalışmalar esnasında öğretmen, uygulama yapılırken öğrencilere temel hareketi yapması için gerekli olan desteği vermeli ve daha sonra nasıl destek verildiği öğrencilere gösterilip öğrencilerin birbirine destek vermesi sağlanmalıdır.”</p>

*Tablolarda yer alan açıklamalar ilgili öğretim programı için MEB resmi internet sitesinden indirilen klavuzlardan alınmıştır.

Tablo 1: (Devamı) Hazırbulunuşluk Açısından Üst Sınıfa Temel Oluşturan 4. Sınıf BEOB ile 5. Sınıf BESB Psikomotor Kazanımları ve Açıklamaları

4. Sınıf Psikomotor Kazanım	5. Sınıf Psikomotor Kazanım
<p>Kazanım 5: “Oyunlarda nesne kontrolü gerektiren hareketleri etkili kullanır.”</p> <p>Açıklama: “Nesne kontrolü esnasında nesnelerin fırlatma, yakalama, vurma, uzun saplı araçla vurma vb. hareket becerilerinin vücut, alan farkındalığı, efor, hareket ilişkileri ile eşleştirerek bir hareket dizini tasarlanmalıdır. Örnek olarak, uzun saplı araçla öğrencilerden birinin attığı topu (ilişki farkındalığı: insan-eş), açılabilir olarak (vücut farkındalığı), ileriye doğru ve yükseklik seviyesi orta olarak (alan farkındalığı: seviye-yön) güçlü ve hızlı bir şekilde (efor farkındalığı: kuvvet-zaman) fırlatmayı amaçlayan etkinliklere yer verilmelidir.”</p>	<p>Kazanım 6: “Nesne kontrolü gerektiren hareketleri vücut farkındalığı ve hareket ilişkilerini göstererek uygular.”</p> <p>Açıklama: “Öğrenciler çeşitli ekipmanlar ve vücudun farklı bölümlerini kullanarak nesne kontrolü gerektiren hareketleri istenilen formda ve amaca uygun olarak yapabilirler.”</p>

Tablo 1’de 4. sınıf psikomotor kazanımları arasında yer alan “yer değiştirme hareketlerini artan kuvvet, hız ve çeviklikle yapar” kazanımı 5. sınıf psikomotor kazanımları arasında yer alan “yer değiştirme hareketlerini alan ve efor farkındalığını göstererek uygular” kazanımına hazırbulunuşluk açısından altyapı oluşturabilecek nitelikte olduğu düşünülmektedir. Dikkat çeken konu “çeviklik” becerisinin kazanımlar içerisinde öğrenciden yapması beklenirken bu becerinin BEOB öğretim programında yer alan alana özgü beceriler içerisinde bulunmamasıdır. İlkokul 4. sınıf psikomotor kazanımları arasında yer alan “kurallı takım oyunları oynar” kazanımı Ortaokul 5. sınıf psikomotor kazanımları arasında yer alan “birleştirilmiş hareket becerilerini çeşitli oyun ve etkinliklerde gösterir” kazanımına altyapı oluşturabilecek nitelikte olduğu düşünülmektedir. Tablo 1’e bakıldığında, 4. sınıf psikomotor kazanımları arasında yer alan “oyunlarda dengeleme gerektiren hareketleri etkili kullanır” kazanımı, 5. sınıf psikomotor kazanımları arasında yer alan “dengeleme gerektiren hareketleri vücut ve alan farkındalığını göstererek uygular” kazanımına ve “temel cimnastik hareketlerini yapar” kazanımına (ters bank, düz bank, cephe, kartal, planör duruşları, öne geriye yuvarlanmalar, yön değişiklikleri, bağlantılar, geçişler, vücut transferi vb.) altyapı oluşturabilecek nitelikte olduğu düşünülmektedir.

Bir diğer 5. sınıf psikomotor kazanımı olan “dengeleme gerektiren hareketleri vücut ve alan farkındalığını göstererek uygular” kazanımı, 5. sınıf psikomotor kazanımları arasında yer alan “temel cimnastik hareketlerini yapar” kazanımına (ters bank, düz bank, cephe, kartal ve planör duruşlarına, öne geriye yuvarlanmalar, yön değişiklikleri, bağlantılar, geçişler, vücut transferi vb.) altyapı oluşturabilecek nitelikte olduğu düşünülmektedir (Tablo 1).

Üst sınıflardaki kazanımlara temel oluşturduğu düşünülen ve 4. sınıf psikomotor kazanımları arasında yer alan “oyunlarda nesne kontrolü gerektiren hareketleri etkili kullanır” kazanımı, 5. sınıf psikomotor kazanımları arasında yer alan “nesne kontrolü gerektiren hareketleri vücut farkındalığı ve hareket ilişkilerini göstererek uygular” kazanımına altyapı oluşturabilecek nitelikte olduğu düşünülmektedir (Tablo 1).

Tablo 2’de 4. sınıf psikomotor kazanımları arasında yer alan “özgün, danslar yapar” kazanımı 5. sınıf psikomotor kazanımları arasında yer alan “verilen ritim ve müziğe uygun adımları uygular” kazanımına öğretim ilkeleri ve içerik ilişkisi açısından ters düşmektedir. İlkokul 4. sınıfta yer alan kazanım Ortaokul 5. sınıfta yer alan kazanımı altyapı oluşturma açısından destekler nitelikte olmadığı düşünülmektedir.

Tablo 2: Hazırbulunuşluk Açısından Üst Sınıfa Temel Oluşturmayan 4. Sınıf BEOD ve 5. Sınıf BESD Psikomotor Kazanımları ve Açıklamaları

4. Sınıf Psikomotor Kazanım	5. Sınıf Psikomotor Kazanım
<p>Kazanım 4: “Özgün, danslar yapar.”</p> <p>Açıklama: “Yöresel danslar, halk dansları ve yaratıcı dansların içerisinde farklı ritimleri (2/4, 3/4, 4/4, 6/8, 9/8’lik ölçüler) dinleyip, öğrencilerin dans edebilmeleri için çalışmalıdır. Farklı kültürlerin geçmişlerini içinde bulunduran ve farklı kültürleri temsil eden dans aktivitelere küçük gruplar ile yer almaları sağlanmalıdır. Öğrencilerin fiziksel uygunluğu geliştirmeyi amaçlayan temel aerobik adımlar farklı ritimlerle öğretilmelidir.”</p>	<p>Kazanım 5: “Verilen ritim ve müziğe uygun adımları uygular.”</p> <p>Açıklama: “Öğrencilerden çeşitli ritimleri (2/4, 3/4,4/4,6/8, 9/8 ölçüler) dinledikten sonra, basit dans adımlarını yavaş ve hızlı formda yapmaları istenmelidir. Bu adımlar yapılırken bireysel olarak, eşleşme yaparak ve grupla birlikte yer değiştirmeler, geçişler ve yön kullanımları önem arz etmektedir.”</p>
<p>Kazanım 6: “Kültürümüze ve diğer kültürlere ait halk danslarını yapar.”</p> <p>Açıklama: “Öğrencilere kendi kültürel değerlerimizi oluşturan halk danslarımızı tanıttıktan sonra, evrensel anlamda dünyada önemli bir yere sahip olan çeşitli kültürlere ait halk oyunlarından örnekler gösterilmelidir. Bu örnekleri sunarken öğretim ilkelerinden yakından uzağa ilkesi doğrultusunda, ülkemize en yakın komşu ülkelerden başlanarak diğerlerine geçilmesinin doğruluğu dile getirilir. Bunun yanı sıra sınıfta, öğrencilerden çeşitli kültürlere ait halk danslarını içeren örnekleri tanıyıp, uygulamasının yapılacağı “farklı kültürler günü” ya da “haftası” yapmaları da istenebilir.”</p>	<p>Kazanım 7: “Yakın çevresine ait halk danslarını uygular.”</p> <p>Açıklama: “Öğrencilerden okulun bulunduğu yöreye ait, müzik eşliğinde halk dansları uygulamaları istenmelidir. Okullarının bulunduğu yöreye ait, öğrencilerin gelişim seviyelerine uygun, basit bir şekilde yapılabilecek halk dansları, adımları (ör. Üç Adım, Çayda Çıra, Silifke’nin Yoğurdu vb.), el tutuşları yapılmalıdır.”</p>

Bir diğer 4. sınıf psikomotor kazanımları arasında yer alan “kültürümüze ve diğer kültürlere ait halk danslarını yapar” kazanımı 5. sınıf psikomotor kazanımları arasında yer alan “yakın çevresine ait halk danslarını uygular” kazanımını altyapı açısından destekler nitelikte olmadığı düşünülmektedir. Bu iki kazanım halk danslarını yapar ve uygular gibi fiillerle tanımlanmış olsalar da önce yakın çevre daha sonraki

aşamada diğer kültürler şeklinde ele alınması daha uygun olabilir. Halk danslarında kullanılan terminoloji ve kavramlar açısından da uygulamak fiili yerine bir gösteri sanatı olması nedeniyle de sergiler şeklinde de kullanılabilir (Tablo 2).

Tablo 3: Hazırbulunuşluk Açısından Üst Sınıfta Karşılığı olmayan 4. Sınıf BEOD Psikomotor Kazanımları ve Açıklamaları

4. Sınıf Psikomotor Kazanım	5. Sınıf Psikomotor Kazanım
<p>Kazanım 7: “Kültürümüze ve diğer kültürlere ait çocuk oyunlarını oynar.”</p>	<p>Açıklama: “Öğrencilere ülkemizin kültürel değerlerini yansıtan çocuk oyunlarımızı duyurmak, tanıtmak ve bazı yörelerde unutulmuş olan bu oyunların uygulamalarını arttırmak amaçlanmaktadır. Öğrencilerden yöremize ait ve ulusal düzeyde var olan çocuk oyunlarımızı araştırmasını yaparak bunların kurallarını öğrenerek arkadaşlarına tanıtmaları ve daha sonra onlara uygulatmaları istenmelidir. Bunun yanı sıra benzer uygulamalar, farklı kültürlere ait çocuk oyunları için de istenmelidir.”</p>

Tablo 3’te 4. sınıf psikomotor kazanımları arasında yer alan “kültürümüze ve diğer kültürlere ait çocuk oyunlarını oynar” kazanımının altyapı karşılığı

olabileceği bir kazanıma 5. sınıf psikomotor kazanımları arasında rastlanmamıştır.

Tartışma ve Sonuç

İlkokul 4. sınıf Beden Eğitimi ve Oyun Dersi [BEOD] ile Ortaokul 5. sınıf Beden Eğitimi ve Spor Dersi [BESD] psikomotor kazanımları hazırbulunuşluk açısından karşılaştırılmıştır.

İlkokul 4. sınıf BEOD kazanımları arasında yer alan “yer değiştirme hareketlerini artan kuvvet, hız ve çeviklikle yapar” kazanımı Ortaokul 5. sınıf BESD kazanımları arasında yer alan “yer değiştirme hareketlerini alan ve efor farkındalığını göstererek uygular” kazanımına hazırbulunuşluk açısından altyapı oluşturur nitelikte olduğu düşünülmektedir. Dikkat çeken konu “çeviklik” becerisinin kazanımlar içerisinde öğrenciden yapması beklenirken bu becerinin BEOD öğretim programında yer alan alana özgü becerilere dahil edilmemiş olmasıdır. MEB’in 2018 yılında hazırladığı BEOD öğretim programında; “Dayanıklılık, Çabukluk, Esneklik, Hareketlilik, Koordinasyon, Kuvvet, Ritim” olmak üzere yedi adet alana özgü beceriye yer verilmiştir (MEB, 2018a; MEB, 2018b). Öğrenciden yapılması beklenen çeviklik becerisinin BEOD alana özgü becerilerine dahil edilmesinin gerektiği düşünülmektedir. Bu iki kazanımın birbirini destekler nitelikte olması önceki öğrenmeler ile öğrencinin hazırbulunuşluk düzeyinin yüksek olması sonraki öğrenilmesi hedeflenen becerilerin kolay ve sağlam bir şekilde edinilmesine katkı sağlayacağı öngörülmektedir.

İlkokul 4. sınıf BEOD kazanımları arasında yer alan yer alan “kurallı takım oyunları oynar” kazanımı Ortaokul 5. sınıf BESD kazanımları arasında yer alan “birleştirilmiş hareket becerilerini çeşitli oyun ve etkinliklerde gösterir” kazanımına altyapı oluşturduğu düşünülmektedir. İlkokul 4. sınıfta öğrencilere yer değiştirme, dengeleme ve nesne kontrolü gerektiren hareketleri içeren oyunlardaki kuralları anlaması ve yeni kurallar oluşturup oyunlarda uygulaması beklenirken bunun yanı sıra Ortaokul 5. sınıfta öğrencilerin her üç hareket becerisini birleştirebilecekleri oyun ve etkinlikleri (renkli istop oyunu vb.) artan doğrulukta ve koordineli bir şekilde yapabilmeleri hedeflenmektedir. Ayrıca öğrencinin kurallı takım oyunları oynamayı öğrenmesi farklı

etkinlik ve derslerde de bireysel veya grup halinde kurallar koyabilmekle beraber başkalarının koyduğu kurallara saygı duymayı öğrenmesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

İlkokul 4. sınıf BEOD kazanımları arasında yer alan “oyunlarda dengeleme gerektiren hareketleri etkili kullanır” kazanımı, Ortaokul 5. sınıf BESD kazanımları arasında yer alan “dengeleme gerektiren hareketleri vücut ve alan farkındalığını göstererek uygular” kazanımına altyapı oluştur nitelikte olduğu düşünülmektedir. Ayrıca bu iki kazanım 5. sınıf BESD kazanımları arasında yer alan “temel cimnastik hareketlerini yapar” kazanımına altyapı oluşturduğu düşünülmektedir. İlkokul 4. sınıfta Öğrenciler oyunlar oynarken dengeleme hareketlerini (atlama-konma, itme-çekme, ağırlık aktarımı, başlama-durma vb.) oyunun amacına uygun olarak istenilen düzeyde yapabilmeleri, Ortaokul 5. sınıfta öğrencilerin vücutlarının farklı bölümlerini kullanarak (iki destek noktası; iki ayak, tek destek noktası; tek ayak, üç destek noktası; iki ayak bir el vb.) statik ve dinamik denge çalışmaları ve vücut ağırlık aktarımını içeren çalışmalar yapabilmeleri hedeflenmektedir. Bu iki kazanımda yer alan becerilerin oluşması da hazırbulunuşluk açısından temel cimnastik hareketlerine (ters bank, düz bank, cephe, kartal ve planör duruşları, yuvarlanmalar, vücut transferi, yön değiştirme, geçişler ve bağlantılar) altyapı oluşturur nitelikte olduğu düşünülmektedir. Kazanımların birbirini destekler nitelikte olması kazandırılması hedeflenen becerinin öğrenci tarafından daha kolay öğrenilmesine ve beceriye dönüştürülmesine katkı sağlayacağı öngörülmektedir.

İlkokul 4. sınıf BEOD kazanımları arasında yer alan “oyunlarda nesne kontrolü gerektiren hareketleri etkili kullanır” kazanımı, Ortaokul 5. sınıf BESD kazanımları arasında yer alan “nesne kontrolü gerektiren hareketleri vücut farkındalığı ve hareket ilişkilerini göstererek uygular” kazanımına altyapı oluştur nitelikte olduğu düşünülmektedir. İlkokul 4. sınıfta öğrencilerin efor, vücut ve alan farkındalığını, hareket ilişkileri kavramlarıyla eşleştirerek bir hareket dizini oluşturulması hedeflenirken (örnek olarak arkadaşının attığı topu badminton raketi ile orta

yükseklikte ve ileriye doğru fırlatmayı içeren etkinlikler) Ortaokul 5. sınıfta öğrencilerden farklı ekipmanlar ve vücutlarının farklı bölümlerini kullanarak nesne kontrolü içeren hareketleri istenilen düzeyde ve amaca uygun yapması hedeflenmektedir. Kazanımların birbirini destekler nitelikte olması önceki öğrenmelerin sağladığı avantaj ile beraber öğrenci, yeni kazandırılması hedeflenen becerinin öğrenilmesinde hazır durumdadır ve kısa sürede öğrendiği beceriyi istenilen düzeyde sergileyebileceği düşünülmektedir.

Çalışma bulgularını destekler nitelikte olan çalışmalar literatürde yer almaktadır. Çağlayan ve Ağgön (2021) BESD öğretim programının temel felsefi ve genel amaçlarına yönelik öğretmen görüşleri adlı çalışmasında, öğretmenlerin BESD’de öğrencilerin hareket becerileri, strateji ve taktiklerini uygulamalarının öğrencilerin bireysel farklılıklarına ve hazırbulunuşluk düzeylerine bağlı olarak amaçlanan seviyeye ulaşacağını düşündüklerini ve öğrencilerin var olan ön öğrenmelerinin sarmal yapıda ilerlemesinden dolayı öğrenmelerin yapılması için önemli olacağını ifade etmişlerdir. Havadar ve Taşdan (2015) Kars, Ardahan ve Iğdır illerindeki ilköğretim kademesinde çalışan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin 4. ve 5. sınıf BESD öğretim programları hakkındaki görüşlerini incelediği çalışmalarında 4. ve 5. sınıfta yer alan hedef ve kazanımların birbiri ile tutarlı olma alt boyutunda öğretmenlerin çoğunlukla olumlu görüş bildirdiğini belirtmiştir. Çelik (2010)’in matematik dersine yönelik hazırlanan hazırbulunuşluk öğretim programının ilköğretim öğrencilerinin matematik kaygılarını, tutumlarını, psikomotor becerilerini ve başarılarını nasıl etkilediğini araştırmış ve ilköğretim matematik dersinde öğrencilerde var olan hazırbulunuşluk düzeylerini artırmayı hedefleyen bir programın yapılmasının, öğrencilerin matematik dersinde yer alan psikomotor becerilerin öğretiminde etkili olduğunu ifade etmiştir. Hazırlanan hazırbulunuşluk öğretim programı kullanılarak işlenen matematik derslerinin psikomotor becerilerin olumlu yönde etkilediğini ve etkinliklere yer verilmesinin matematik öğretimine keyif ve eğlence getirdiğini, bu duruma

bağlı olarak da öğrenmelerin etkili ve istendik biçimde olmasının sağlandığını belirtmişlerdir.

İlkokul 4. sınıf BEOB kazanımları arasında yer alan “özgün, danslar yapar” kazanımı Ortaokul 5. sınıf BESD kazanımları arasında yer alan “verilen ritim ve müziğe uygun adımları uygular” kazanımına öğretim ilkeleri ve içerik ilişkisi açısından ters düştüğü düşünülmektedir. İlkokul 4. sınıfta öğrencilerden yöresel, halk dansları ve yaratıcı dansları farklı ritimlerde dinleyip dans etmesi istenirken Ortaokul 5. sınıfta öğrencilerden önce okulunun bulunduğu yöreye ait olan gelişim özelliklerine uygun basit halk dansları adımları ve el tutuşlarını yapması hedeflenmektedir. BEOB ile BESD öğretim programında yer alan bu kazanımlar öğretim ilkelerinden yakından uzağa ilkesine ve basitten zora ilkesine uygun değildir. Yakından uzağa ilkesine göre öğrencinin önce okuluna yakın olan çevredeki halk danslarını yapması istenip daha sonra uzak çevreye ait olan yöresel dansları yapması istenmelidir. Basitten zora ilkesine göre ise öğrencinin önce basit olan adımlamalar ve tutuşları öğrenip daha sonra dans etmesi istenmelidir. Bu iki kazanımın yer değiştirmesinin öğrenciye kendisinden yapması istenen kazanımları beceriye dönüştürmesi konusunda kolaylık sağlayacağı düşünülmektedir.

İlkokul 4. sınıf BEOB kazanımları arasında yer alan “kültürümüze ve diğer kültürlerle ait halk danslarını yapar” kazanımı kendi içerisinde yakından uzağa ilkesine uygundur fakat 4. sınıftaki bu kazanım Ortaokul 5. sınıf BESD kazanımları arasında yer alan “yakın çevresine ait halk danslarını uygular” kazanımı ile yakından uzağa ilkesi açısından ters düştüğü düşünülmektedir. Yeşilyurt (2020), yaptığı çalışmada, öğrenilmesi hedeflenen konu ile ilgili ön koşul oluşturan kazanımların gerçekleşme seviyesinin yüksek olması yeni konunun öğreniminin gerçekleşmesi açısından önem arz ettiğini belirtmiştir. Ayrıca bu iki kazanım benzer beceriler kazandırmayı hedeflerken 4. sınıf BEOB öğretim programında “Aktif ve Sağlıklı Hayat” öğrenme alanına dahilken 5. sınıf BESD öğretim programında “Hareket Yetkinliği” öğrenme alanına dahil edilmiştir. Her iki kazanımında psikomotor beceri yönünün daha baskın olması ve

buna bağlı olarak da psikomotor becerilerin ağırlıklı olarak yer aldığı “Hareket Yetkinliği” öğrenme alanına dahil edilmesinin daha uygun olacağı düşünülmektedir.

İlkokul 4. sınıf BEOD kazanımları arasında yer alan “kültürümüze ve diğer kültürlerle ait çocuk oyunlarını oynar” kazanımı ile ülkemiz kültürünü ve değerlerimizi yansıtan çocuk oyunlarımızı tanıtmak ve bazı yörelerde unutulmuş veya unutulmaya yüz tutmuş bu oyunların uygulamalarını artırarak ülke kültürüne tekrar kazandırmak amaçlanmaktadır. Ortaokul 5. sınıf BESD kazanımları arasında da çocuk oyunlarının altyapı oluşturduğu benzer kazanımlara yer verilebilmesinin, öğrencinin geçmişte edindiği beceriyi pekiştirerek unutmamasına ve edindiği bu beceriyle bağlantılı yeni bir beceriyi hazırbulunuşluk düzeyi yüksek olduğu için daha kolay öğrenmesine yol açacağı öngörülmektedir.

Çalışma bulgularını destekler nitelikte olan çalışmalar literatürde yer almaktadır. Havadar ve Taşdan (2015), BESD öğretim programının içeriğine ilişkin öğretmenlerin görüşlerini incelediği çalışmada, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin BESD öğretim programı değerlendirme ölçeğinde yer alan programın teması (içeriği) ile ilgili maddelere verdikleri cevaplar doğrultusunda öğretmenlerin, mevcut programın içeriğini “öğretim ilkelerinden basitten zora ve yakından uzağa ilkelerine uygunluğu açısından değerlendirdiklerini ve öğretmenlerin çoğunluğunun programın teması (içeriği) hakkında olumlu görüş bildirdiklerini belirtmiştir. Alıncak, Ayan ve Abakay’ın (2015) yaptığı çalışmada, sınıf öğretmenlerinin oyun ve fiziki etkinlikler dersine ilişkin değerlendirmeleri bu derste karşılaşılan problemler ve çözüm önerileri açısından incelenmiştir. Araştırma sonucunda dersin öğretim programında konu, içerik ve uygulama ile ilgili uyum, yetersizlik ve sosyo-ekonomik gerçeklikten uzaklık gibi sorunlar ile karşılaşıldığı; okul, okulun çevresi, sınıflar, fiziksel koşulların yetersiz olması, sınıflardaki öğrenci sayısı ve ders öğretmenlerin nitelikli ve donanımlı olmaması gibi sorunlar ve bu sorunların çözülme kavuşturulması gerekliliği sonucuna varmışlardır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin

büyük çoğunluğu öğretim programında yer alan konu bütünlüğü ve uygulamadaki uyumsuzlukların giderilmesi gerektiğini, içeriğin öğrenci düzeyine göre düzenlenmesi gerekliliğini vurgulamışlardır (Alıncak, Ayan ve Abakay, 2015). Öğrenci düzeyine göre düzenlenen içeriklere sahip olan bir öğretim programı, öğrencilerin hedeflenen becerileri kazanmalarına ve buna bağlı olarak da sonraki öğrenmelerin altyapılarının oluşmasına zemin hazırlayacağı düşünülmektedir. Kuzu ve Aslan (2014) yaptığı çalışmada, oyun ve fiziki etkinlikler dersine ilişkin öğretmen görüşlerini incelemişlerdir. Çalışmada; dersin öğretim programında yer alan kazanımların öğrenci gelişim özelliklerine uygun olmadığı öğretmenler tarafından belirtilmiş ve bu durumun tersi olarak ise öğretmenlerin bazılarının öğretim programının, öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun olduğunu gördüklerini ve öğretmenlerin çoğunluğunun, hazırlanan ders kitaplarının öğrencilerin düzeyine uygun olmadığını düşündüklerini belirtmişlerdir (Kuzu ve Aslan, 2014). Yılmaz (2022), güzel sanatlar liselerinde 11 ve 12. sınıf öğrencilerinin bağlama eğitimi öğretim programının incelenmesi başlıklı tez çalışmada 11. sınıfa giden öğrencilerin bağlama dersi öğretim programı içerisinde olan “sekiz birimli usuller ve tezene vuruşları” ünitesinde olan 9/8, 10/8 ve 12/8’lik bileşik usullerin bağlamada tezene vuruşları ile gösterilmesine ilişkin kazanımlara beklenen düzeyde ulaşamadığını ve öğrencilerin lise kademesine istenilen hazırbulunuşluk düzeyiyle gelmemelerini bu durumunun nedenlerinden biri olarak belirtmiştir. Öğrencilerin hazırbulunuşluk durumları, tezene vuruşları gibi psikomotor kazanımların ağırlıkta olduğu becerilerin öğrenilmesinde önemlidir. Psikomotor becerilerin yoğun olarak kullanıldığı derslerden birisi de beden eğitimi ve spor dersleridir. BESD öğretim programında yer alan psikomotor becerilerin öğrenilmesi değerlendirildiğinde ise öğrencinin önceki öğrenmeleri ile yeni hedeflenen becerinin öğrenilmesine altyapı oluşturuyor olması, kazanımların öğrenciye daha kısa sürede ve kalıcı öğrenme sağlaması açısından önem arz ettiği söylenebilir.

Kazanımların karşılaştırılması sonucunda; ilkokul 4. sınıftaki BEOD psikomotor kazanımları arasında yer alan 4 kazanımın, Ortaokul 5. sınıf BESD psikomotor kazanımları arasında yer alan 5 kazanımı içerik ilişkileri ve öğretim ilkelerine uygunluk açısından desteklediği belirlenmiştir. Bu durum BEOD ile BESD öğretim programının amaçlarına uygundur. İlkokul 4. sınıf BEOD psikomotor kazanımları arasında yer alan 2 kazanımın Ortaokul 5. sınıf BESD psikomotor kazanımları arasında yer alan 2 kazanımı içerik ve öğretim ilkeleri açısından desteklemediği saptanmıştır. Kazanımların içerik ilişkileri ve öğretim ilkelerine uygun olmaması, sağlam ve önceki öğrenmelerle ilişkilendirilememesi, anlamlı ve kalıcı öğrenmeyi olumsuz etkileyeceği düşünülmektedir. İlkokul 4. sınıf BEOD psikomotor kazanımları arasında yer alan 1 kazanımında ortaokul 5. sınıf BESD psikomotor kazanımları arasında karşılığı olmadığı görülmüştür. Ortaokul 5. sınıfa geçen öğrencinin geçmişte öğrendiği beceriler üzerine yeni beceriler eklemesi öğrencinin gelişimi açısından oldukça önemlidir.

BEOD öğretim programı ile sürdürülen bütün çalışmalar birbirini tamamlayarak ilkokul kademesinde oyun ve fiziki etkinlikler yolu ile hareket yetkinliği ve aktif sağlıklı hayat alışkanlıklarının altyapısını oluşturur. BESD öğretim programı ile yapılan bütün çalışmalar ise ortaokul kademesinden itibaren hayatlarının içerisinde devamlı var olacak ve kullanacakları hareket becerileri ile aktif ve sağlıklı hayat becerilerini, kavram ve stratejilerini geliştirerek sonraki eğitim düzeyine hazır duruma getirmeyi hedefler. Öğretim programlarındaki kazanımların birbirlerine içerik ilişkileri ve öğretim ilkeleri açısından uygun nitelikte olması öğrencinin hazırbulunuşluk düzeyini artırabilir. Kazanılması hedeflenen bir becerinin öğretilmesinde, bu becerinin hazırlayıcısı niteliğinde bir becerinin öğrenilmiş olması öğretme-öğrenme sürecinde öğrencinin gelişimine büyük oranda katkı sağlar. Hazırbulunuşluk seviyesinin belirlenmesi; bireysel farklılıkları tespit etme, bireylerde var olan bilgi ve beceri (motorik özelliklerini) düzeyinin ortaya çıkarılması, tespit edilen eksikliklerin düzeltilmesi

amacıyla yapılacak çalışmaların planlanması açısından son derece önemlidir. BEOD ile BESD'de öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyleri dikkate alınmadan gerçekleştirilen eğitim faaliyetleri öğrencide psikomotor becerilerin gelişimini olumsuz etkileyeceği gibi bunun yanı sıra öğrencide güdülenememe, dikkatsizlik ve isteksizlik gibi öğrenmeyi olumsuz etkileyen durumların oluşmasına da neden olur. Motorik özellikleri açısından gerekli gelişmişlik seviyesine ulaşan ve egzersize katılan öğrencinin performansını tamamlaması daha kolay olacaktır. Buna bağlı olarak çalışma içerisinde olan öğrencilerin, onları çalışma konusunda motive eden yöntemler kullanması oldukça önemlidir (Doğru ve Uçan, 2021). BESD, psikomotor öğrenmelerin ağırlıkta olduğu ve birbirine bağlı olarak geliştiren birçok teknik becerinin kazandırıldığı bir süreçtir. Bu durum öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerin yüksek olmasının BESD açısından önemini ortaya koymaktadır.

Tespit edilen sorunların çözümüne yönelik öneriler şunlardır;

- BEOD öğretim programı ile BESD öğretim programında yer alan psikomotor kazanımlar öğrencilerin hazırbulunuşluk seviyelerine katkı verecek şekilde tekrar düzenlenmelidir.
- BEOD öğretim programı ile BESD öğretim programında yer alan psikomotor kazanımlar öğretim ilkelerine uygun hale getirilmelidir.
- Çalışma, BEOD öğretim programı ile BESD öğretim programında yer alan psikomotor kazanımlarla sınırlıdır, bilişsel ve duyuşsal olan kazanımlarda hazırbulunuşluk açısından değerlendirilebilir.
- Okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve lise kademelerinin bütün düzeylerinde yer alan kazanımlar hazırbulunuşluk açısından değerlendirilebilir.
- Ortaokul 5. sınıf BESD öğretim programında yer alan kazanımların öğretiminde, öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerinin ne seviyede olduğunu ölçmek için nicel bir çalışma yapılabilir.

- BEOB ve BESD öğretim programlarında yer alan psikomotor kazanımların hazırlanışlık açısından karşılaştırılarak değerlendirilmesi ile sınırlı tutulan bu çalışma, öğrenci gelişimini bütüncül bir şekilde ele almayı ve öğrenmelerin transferini sağlamak amacıyla farklı branşlarda uygulanabilir.
- Beden eğitimi ve sporun bütün kademelerdeki önemi dikkate alınarak ilkokullarda uygulanan BEOB'i alanında uzman beden eğitimi ve spor öğretmenleri tarafından yürütülmelidir ve sınıf öğretmenleri iş birliği içinde öğrencilerin gelişimi doğrultusunda uygulanmalıdır.

Kaynaklar

- Afacan, Ş. (2019). Güzel Sanatlar Fakültesi Keman Öğrencilerinin Bilişsel Ve Performans Hazır Bulunışlık Düzeylerinin Değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 14(7), 3576-3595.
- Alıncak, F., Ayan, S. ve Abakay, U. (2015). Sınıf öğretmenlerinin Oyun ve Fiziki Etkinlikler dersine ilişkin değerlendirmeleri. *Route Educational and Social Science Journal*, 2(3), 58-66.
- Altunbakır, S., ve Pehlevan, Z. (2019). Ortaokul Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programının Bilişsel Alan Kazanımlarının Değerlendirilmesi: Mersin İli Örneği. *Beden Eğitimi ve Spor Araştırmaları Dergisi*, 12(1), 1-10. doi:10.30655/besad.2020.23
- Avşar, Z. (2009). İlköğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersi Değerlendirme Süreci ile İlgili Görüşlerinin Belirlenmesi. *Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi*, 20(3), 81-89.
- Aydemir, B. (2021). *İlköğretimde Beden Eğitimi ve Oyun Dersi Öğretim Programının Uygulanabilme Koşulları ile İlgili Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri* (Yüksek Lisans Tezi). Bartın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Aydın, E., Temel, A., ve Kangalgil, M. (2022). Geçmişten Günümüze Ortaöğretim Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programlarının İncelenmesi. *Journal of Global Sport and Education Research*, 5(1), 99-117. doi:10.55142/jogser.1113312
- Bal'Sevich, V.K. (2005). Physical education in the schools: Ways to modernize the instruction. *Russian Education and Society*, 47(2), 82-91.
- Çağlayan, G. N. ve Ağgön, E. (2021). Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programının Temel Felsefi ve Genel Amaçlarına Yönelik Öğretmen Görüşleri. *Anatolia Sport Research*, 2(2), 26-32. doi:10.29228/anatoliasr.13
- Çelik, H. (2010). *İlköğretim 7. Sınıf Matematik Dersinde Öğrencilerin Hazırlanışlık Düzeyini Arttırmaya Yönelik Bir Program Önerisi ve Etkililiği* (Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Darst, P.W., Pangrazi, R.P., Sariscsany, M. ve Brusseau, T. (2012). *Dynamic Physical Education for Secondary School Students* (7th ed.). Benjamin Cummings, Pearson Education Limited, San Francisco.
- Demirel, Ö. (2007). *Eğitimde Program Geliştirme* (10 b.). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Doğru, Z., ve Uçan, Y. (2021). *Beden Eğitimi ve Sporda Motivasyon* (1 b.). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Fidan, N. (2012). *Okulda Öğrenme ve Öğretme* (3 b.). Ankara: Pegem Akademi.
- Güllü, M., Arslan, C., Görgüt, İ., ve Uğraş, S. (2011). İlköğretim Beden Eğitimi Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretim Programı ve Kılavuzunun İncelenmesi. *VAN/YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi Özel Sayısı*, 134-141.
- Harman, G., ve Çelikler, D. (2012). Eğitimde Hazır Bulunışlığın Önemi Üzerine Bir Derleme Çalışması. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1(3).
- Havadar, T., ve Taşdan, M. (2015). Beden Eğitimi Öğretmenlerinin İlköğretim 4.-5. Sınıf Öğretim Programları Hakkında Görüşleri (Ardahan, Iğdır ve Kars İli Örneği). *İnönü Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2(1), 29-43.
- Işıkgöz, E. (2015). Ortaokul Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programının Temel İlkelerine İlişkin Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşleri (Sakarya İli Örneği). *Sakarya University Journal of Education*, 5(3), 27-41. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/suje/issue/20640/220094>
- Karakaş, A. (2017). İlköğretim 6., 7. ve 8. Sınıflarda Okutulan Türkçe Ders Kitaplarındaki "Atatürk" Temalı Metinlerde Kullanılan Niteleme Sıfatlarının Karşılaştırmalı İncelenmesi. *İstanbul Aydın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3 (2), 13-26. <https://dergipark.org.tr/en/pub/iauefd/issue/43556/532584>
- Karakaya, Y. E., Devcioğlu, S., Çoban, B., ve Karademir, T. (2011). Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşleri Doğrultusunda Beden Eğitimi Dersi Kılavuz Kitabının Değerlendirilmesi. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 13-142.
- Kazu, H. ve Aslan, S. (2014). Oyun ve fiziki etkinlikler dersinin birinci sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre değerlendirilmesi (Elazığ ili örneği). *Fırat University*

- Journal of Social Sciences/Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(1), 49-63.
- Koç, E. S. (2016). Oyun ve Fiziki Etkinlikler Dersi Öğretim Programının Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi (Kanada Örneği). *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(1), 263-280.
- Koç, H. ve Tekin, A. (2011). Beden Eğitimi Derslerinin Çocuklarda Seçilmiş Motorik Özellikler Üzerine Etkisi. *Van Yüzyüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8 (Özel), <https://dergipark.org.tr/tr/pub/yyuefd/issue/13708/165960>
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2018a). *Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı (Ortaokul 5, 6, 7 Ve 8. Sınıflar)*. Öğretim Programlarını İzleme ve Değerlendirme Merkezi: <http://mufredat.meb.gov.tr/Programlar.aspx> adresinden alındı
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2018b). *Beden Eğitimi ve Oyun Dersi Öğretim Programı (İlkokul 1, 2, 3 ve 4. Sınıflar)*. Öğretim Programlarını İzleme ve Değerlendirme Merkezi: <http://mufredat.meb.gov.tr/Programlar.aspx> adresinden alındı
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2018c). İlkokul Beden Eğitimi ve Oyun Dersi (1-4. Sınıflar) Etkinlik Kılavuzu: https://koyulhisar.ihm.meb.k12.tr/icerikler/beden-egitimi-ve-oyun-dersi-etkinlik-kilavuzu-ilkokul-1-4-siniflar-2018-2019_6163027.html adresinden alındı
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2018d). *Beden Eğitimi ve Spor Dersi Etkinlik Kılavuzu (Ortaokul 5-8. Sınıflar)*: http://tegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_04/05145719_beden.pdf adresinden alındı
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2022). Öğretim Programlarını İzleme ve Değerlendirme Merkezi: <https://mufredat.meb.gov.tr/SSS.aspx> adresinden alındı
- Özcan, G., ve Mirzeoğlu, A. D. (2014). Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programına İlişkin Öğrenci, Veli ve Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşleri. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 98-121.
- Palivec, D. K. (2005). *The Work of Award-Winning Elementary Physical Education Teachers: A Multiple Case Study*. (Doctoral Dissertation). Minnesota University.
- Tel, M., Bozkurt, E., ve Celayir, İ. (2016). İlköğretim Sınıf Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Görüşleri. *Sport Sciences*, 11(3), 1-10.
- Türkyılmaz, M. İ. (2018). *İlkokul 1. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Yeterlik ve Hazırbulunuşluk Becerilerinin İncelenmesi* (Yüksel Lisans Tezi). Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yavuz, A., Özüdoğru, E. ve Kayapınar, F. Ç. (2019). Okul Öncesi ve İlköğretimde Beden Eğitimi ve Oyun Eğitimi: Sistematiğe Derleme. *Beden Eğitimi ve Spor Araştırmaları Dergisi*, 11(2), 130-138. doi: 10.30655/besad.2019.22
- Yaymak, U. (2022). *Güzel Sanatlar Liselerinde 11 ve 12. Sınıf Öğrencilerinin Başlama Eğitimi Öğretim Programının İncelenmesi* (Doktora Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Yenilmez, K., ve Kakmacı, Ö. (2008). İlköğretim Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Matematikteki Hazırbulunuşluk Düzeyi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16(2), 530-542.
- Yeşilyurt, E. (2020). Öğretmenin PusulaSI: Genel Öğretim İlkeleri. *Ekev Akademi Dergisi*, 24(83), 263-288.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık